

Agencija za zaštitu životne sredine trebalo je da vrati na doradu elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu za projekat izgradnje mini hidroelektrane na izvoru Morače, ocijenio je Vuk Iković iz Crnogorskog društva ekologa.

On je kazao da, između ostalog, autor elaborata nije u mogućnosti da sagleda negativne uticaje:

“Prilikom ocjene uticaja na karakteristike pejzaža, u dokumentu se samo konstatuje da ‘objekat ne bi trebalo da bitnije naruši postojeću sliku izgleda okoline’, bez navođenja opisa ambijentalnih vrijednosti, kao što su brojni izvori i vodopadi. Vodopad Sika Gojkova, visine 50 metara, jedan je od najvećih crnogorskih vodopada i mogao bi se uvrstiti među nacionalne spomenike prirode”.

U elaboratu Instituta “Sigurnost” iz Podgorice se navodi da je o živom svijetu Ljeviške rijeke i izvora Morače dosad publikovan mali broj radova i konstatuje da “korišćenje tzv. iskoristivog proticaja može dovesti teorijski do 90 odsto redukcije staništa”, te “nestanka i do 50 odsto vrsta”.

Navodi se i da je na tom lokalitetu najmanje 1.000 vrsta, pa bi moglo da dođe do nestanka oko 500.

“Obrađivač elaborata konstatuje da takve provizorne procjene treba uzeti sa rezervom, te da je za kvalitetnu procjenu potrebna detaljna analiza koje bi trajala nekoliko godina. EPA, dakle, nije imala prostora da da saglasnost na elaborat iako se u zaključku dokumenta kaže da HE neće negativno uticati na stanje životne sredine na lokalitetu”, kaže Iković.

Prema Zakonu o procjeni uticaja, investitori imaju rok od dvije godine da izrade detaljne studije.

Autor elaborata ne daje bilo kakve mjere zaštite umanjavanja negativnog uticaja na floru i faunu, istovremeno navodeći da ne može da sagleda kakav će uticaj HE imati na dato područje.

Iković skandaloznim ocjenjuje navode prema kojima „izvođač radova treba da se obaveže da radi monitoring endemičnih vrsta”.

“Apsurdno je i predlagati monitoring, odnosno praćenje stanja područja, a da, prije nego je mini HE napravljena, nije urađeno stanje biodiverziteta. Kako raditi monitoring, a da ne znamo nulto stanje”.

Elaboratom, dodaje on, nije u obzir uzeta izgradnja puta do vodozahvata koji devastira šumski netaknuti ekosistem i presijeca nekoliko izvora koji grade Ljevišku rijeku.

Takođe, kaže Iković, ne uzima se u obzir i uticaj izgradnje dalekovoda dužine 17 kilometara, od sela Ljevište do Manastira Morača.

Upućeni navode da način na koji je EPA prihvatila elaborat nije usamljen slučaj, ali ne krive

investitore već državu koja sve to aminuje.

Energetsku dozvolu za izgradnju male HE na izvoru Morače, Ministarstvo ekonomije je dodijelilo kompaniji "Dekar". Planirana je izgradnja mini HE snage 980 kilovati (kW) i ukupna godišnja proizvodnja od 3,321 gigavat-časoava.

Ugovor o koncesiji zaključen je krajem juna 2012, ali bi mini HE, zbog zahtijeva investitora za produženje roka, trebalo da bude izgrađena do 3. septembra 2018.

U elaboratu procjene uticaja na životnu sredinu navodi se da područje na kojem se gradi mini HE posjeduje veliki turistički potencijal.

Iković kaže da je preduslov da se objekti poput mini HE grade na sličnim lokacijama zadržavanje ambijentalne vrijednosti, te dodaje da je ekoturistički potencijal ipak neuporedivo veći bez HE.

Mještani ljeviškog kraja nedavno su javnosti uputili peticiju, tražeći potpunu obustavu radova.

Investitoru su ponudili da novac uloži u turističke projekte.

Iz Mjesne zajednice Gornja Morača nedavno je najavljeno i podnošenje krivičnih prijava protiv kompanije „Dekar“ jer na lokaciji ne postoji gradilišna tabla i zbog navodnog nezakonitog miniranja.

izvor: vijesti.me